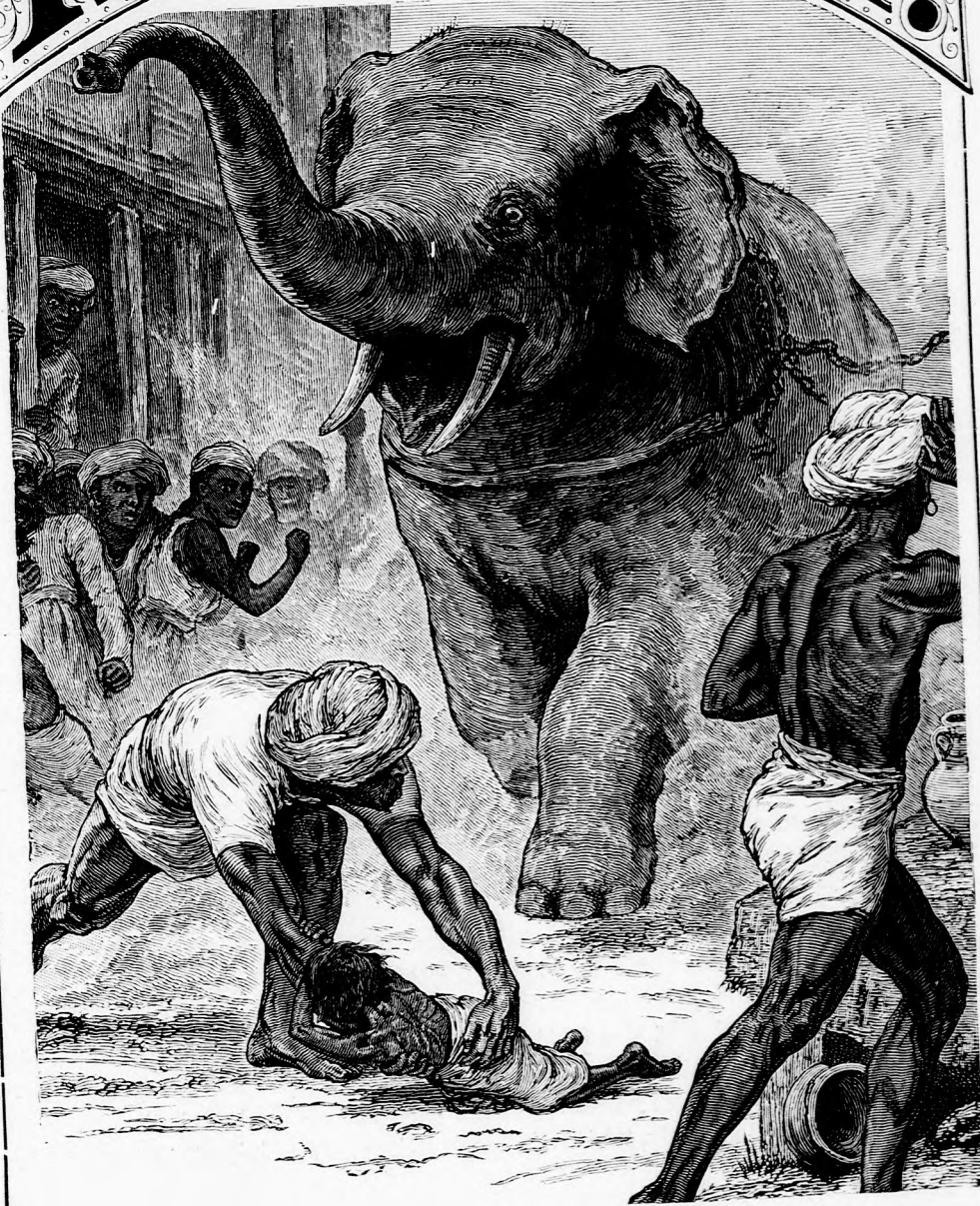

KIS LAP

... ODAUGROTT A GYERMEKHEZ, FÖLKAPTA ... (Lásd a 187. lapon.)

A VÉN REMETE HÁZA.

— Elbeszélés. —
(Folytatás.)

ZUTÁN a beteg még kevésbé tudta nélkülözni a fiut, pedig ha kissé figyelt, ha betegsége, sokféle gondolatai el nem foglalják annyira, észreveszi, hogy Béla napról napra halványabb lesz, s a sok virrasztás, fáradozás teljesen kimerítik a gyöngye fiúcskát.

Beletelt két-három hét, míg Várfalvi lassanként annyira jobban lett, hogy fölkelhetett az ágyból s Béla ismét elmegetett az iskolába.

Tanulótársai most már nem fogadták olyan kicsinyléssel, nem gunyolták, nem boszantották, mint azelőtt, sőt bizonyos tisztelettel közeledtek hozzá, mert mindnyájan hallották, mi történt a vén remete kastélyában. Azt is tudták, hogy Béla nagy szerepet játszott ama veszedelmes kalandban. Csak azt nem tudták világosan, miképen történhetett az, hogy a gyöngye kis fiú legyőzte és megkötözte az erős, természetes rablót. Károlytól kérdezősködtek, mint aki akkor este szintén ott járt a kastélyban s első volt a segítségre sietők között.

Károly maga persze nem látta, hogy és miképen történt a dolog, de azt igen is látta, hogy mikor ő amaz este az ódon kastélyba lépett, az öreg Várfalvi sebesülten és eszméletlenül feküdt a földön, mellette pedig megkötözve hevert a rabló.

— Már pedig senki sem volt a házban, csak Béla, folytatá Károly, tehát vilá-

gos, hogy ő birkózott meg a rablóval. És csakugyan, most emlékszem, eleinte még félt is, hogy talán megölte azt a gonoszt.

A fiuk ámultak, Károly pedig örülve, hogy védeneczét vitézi hirbe hozhatja, daldalmasan mondá:

— Láthatjátok tehát, hogy Béla nem afféle gyáva fiu, mint amilyenek ti csufoljátok.

— De már én nem hiszem, akármit beszélsz is, szolt Marczy vigyorogva. Velem ugyan el nem hiteti senki, hogy az a gyöngye kis fiu megbirkózott volna egy izmos, természetes emberrel. Nem igaz a!

— Már pedig az ugy van, szolt egy másik fiu; a mi kocsisunk volt az egyik ember, a ki bement segítségre s ő is épen azt mondta amit Károly: bizonyos, hogy Béla győzte le a rablót.

Ennyi bizonyítás után a fiuk elhitték, hogy csakugyan a kis Béla mentette meg a vén remete életét; nem igen értették ugyan, miképen tudta ezt véghezvinni, de hinniök kellett és így most már alig várták Bélát, hogy jó pajtásuknak fogadják; csak a durva Marczy nem tudott vele megbékülni.

Mikor tehát kis vitézünk először megjelent ismét az iskolában, kíváncsian és barátságosan vették körül s jóformán megbámulták, mint valami ritka látnivalót. Az igaz, hogy Béla most még kevésbbé hasonlított valami hatalmas vitéhez, mint azelőtt. Még sápadtabb, még soványabb volt, szemei be voltak esve és nem lehetett csodálni, ha Marczy nem hitte el, hogy ilyen gyöngye fiúcska megbirkózhassék egy markos emberrel. A többiek is szerették volna tudni, miképen történt hát

a dolog igazán és faggatták Bélát, beszélje el.

— Oh, nem érdemes arról beszélni, felelt Béla szerényen.

De nem hagytak neki békét s végre is el kellett mondania mindent. Egyszerűen, őszintén beszélte el, nem hallgatott el és nem toldott hozzá semmit. Mikor elvégezte, Marcsi gunyosan mondá:

— No bizony! Hát ennyi az egész? Ez ugyan nem volt valami hős tett. Véletlenül halántékon ütötte, ettől elájult, ez az egész. Akárki megtette volna.

— Ugy, azt hiszed? szölt Károly.

Ezzel hirtelen elővette tollkését és Marcsi felé rohant, mintha meg akarná szurni. Marcsi ijedten hátra menekült és mérgesen kiáltá:

— Miféle bolondozás már ez? Mit akarsz?

— Oh, semmit, felelt Károly, zsebre dugva tollkését. Csak meg akartam neked mutatni, milyen hiábavalóságot beszélsz. Jól látod, hogy csak egy kis tollkés van a kezemben, azt is jól tudhattad, hogy bizony nem akarlak megölni, mégis megijedtél és elmenekültél; pedig erősebb sem vagyok náladnál. Béla ellenben egy természetes rablóval állt szemben, aki nagy kést tartott a kezében és bizony akárkit megölt volna, amint az öreg Várfalvit már össze is szurkálta; és Béla még sem szaladt el, mint te most én előlem, hanem kockáztatta saját életét, szembeszállt a gonosztevővel és megkísértette nagybátyja megmentését, ami szerencsésen sikerült is. Ha nem birkózott is meg, amire persze nem lett volna ereje, de mindenesetre oly bátorságot és lelki erőt mutatott, amelyet

te, kedves Marcsi barátom, bizony nem mutattál volna.

— Igaz, ugy van! kiálták a fiuk.

— És Béla legyen ezután jó barátunk, senki se merje bántani, szölt az egyik fiu.

— Ugy van! Ó a legderekabb fiu az iskolában! szöltak többen.

Ekképen egyszerre teljesen megváltozott a Béla állapota az iskolában s míg azelőtt mindenki bántotta, most mindenki a kedvét kereste, mert azok a fiuk csak pajkosak, meggondolatlanok voltak, de nem gonoszak s többé Marcsinak sem lett volna szabad tanácsos bántani az egész iskola kedvencét. Béla szinte bámult, mikor e nagy változást tapasztalta. Persze, nagyon örült és arra gondolt, hogy most már milyen kellemesen fognak napjai eltelni az iskolában.

Nem sejtette, hogy nem sokáig fog örülhetni ennek a kellemes változásnak! Megadta az árát a nagy megerőltetésnek, melylyel az öreg Várfalvy mellett annyi ideig virrasztott, fáradozott.

Mikor először megjelent az iskolában és kezdett tanulni, érezte, hogy a feje szédül, alig tudja mit hall, mit olvas; de igyekezett legyőzni gyöngeségét. Sokat mulasztott, ezt mindenkép helyre akarta pótolni s otthon is kettős szorgalommal tanult, dolgozott. Várfalvi, ha maga is nem lett volna még mindig beteg, talán észre vehette volna, hogy a kis fiu bizony roszul van; de az öreg már egészen elszokott attól, hogy másokra ügyeljen, aztán Béla nem is panaszkodott és így aztán annál szomorúbb volt a meglepetés.

Harmadik vagy negyedik napon, amint Béla ismét megjelent az iskolában, a tanár így szólt hozzá:

— Kedves fiam, tudom, hogy nagybátyád miatt mulasztottál sokat, nem is akarlak faggatni, de ha tudod a mai leztekét, szeretném, ha te mondanád föl. Tudod?

— Oh igen, tudom felelt Béla örömmel.

És kezdte fölmondani, szépen, folyékonyan, mint azelőtt is mindig.

Egyszerre azonban akadozni kezdett; mindenki azt hitte, hogy nem tudja tovább, de csakhamar látták, hogy nagyobb a baj. Béla arcza elkékült, levegő után kapkodott a kezeivel, mintha fogózni akarna valamibe s végre fájdalmas kiáltással eszméletlenül rogyott a földre.

— Az Istenért! Mi az? Valami baja van! kiáltá a tanár ijedten.

Odafutottak mindnyájan, fölemelték s a padra fektették. A tanár megtapogatta, dörzsölte, vizzel föcskendezték, de sokáig hiába. Aggódva szólt a többi fiukhoz:

— Orvost kell hívni gyorsan! Ki tud itt közel valahol orvost?

— Én tudok, szólt Károly készséggel. A mi orvosunk itt lakik éppen a szomszédban. Rögtön elhivom, ő gyógyította az öreg Várfalvit is.

Mire Károly az orvossal visszatért, Béla már visszanyerte eszméletét, de egészen mégsem tért magához. Kábultan

nézegetett körül, mintha nem tudná, hol van és mi történt vele; feje izzóforró volt, szemei elüvegesedtek s az orvos aggódva rázta a fejét, aztán így szólt:

— Mondtam, hogy vigyázzanak erre a fiúcskára, mert különben is gyönge. Tul erőltették a beteg öreg körül, most itt a baj. Isten tudja, meg lehet-e

menteni. Kocsit kell hozatni és haza vinni. Majd én magam elkísérem.

A fiuk, kik már egészen megszerették volt Bélát, igaz részvétellel nézték, mint viszik el a szegény beteget. A derék orvos maga vette ölébe s vitte a kocsiba. Nem sokára ott voltak az ódon kastély előtt.

Várfalvi; ugyancsak bámult, mikor kocsi állt meg a kapu előtt; de aztán

EGYSZEREGY. (Lásd a 186. lapon.)

nem es
megfa
orvos
Halál
hang

mo
Kö
or
tér

nem csak bámult, hanem szinte a vér is megfagyott ereiben, mikor látta, hogy az orvos ölben emeli ki Bélát a kocsiból. Halálsápadtan sietett oda, és reszkető hangon kérdé:

— Az Égre, mi történt? Mi baja az én kis fiannak?

— Még nem tudom, felelt az orvos, de azt hiszem, nagy a baj. Hamar le kell fektetni.

A BORZ. (Lásd a 188. lapon.)

Lefektették s ezalatt az orvos elmondta, mit gondol a kis fiu bajáról. Könnyek perogtek végig az öreg Várfalvi orczáin s az ágy mellé borulva zokogá:

— Igen, miattam, én miattam történt! Feláldozta magát érettem a kedves

jó gyermek! Béla fiacskám! kedves jó fiacskám!

És az öreg sirt, mint a gyermek, mert most érezte csak igazán, mennyire szereti a kis fiút.

(Vége következik).

PUPOS BERCZI.

— Beszélyke. —

INT a falu szélén, közel a csörge-dező patakhöz állt az özvegy Boris asszony házacskája. A ház előtti padkán, vagy a folyó partján üldögélt órahosszat szegény Berczi, a Boris asszony fia. Nem járt a többi fiukkal szerte a mezőn, nem játszott velök, — nem volt arra való. Gyöngé, beteges fiú volt s hozzá púpos; az emberek, akik látták, sajnálkoztak a szegény nyomorék gyermekén, a többi gyermek nem szeretett vele játszani, mert ügyetlen volt és gyöngé s ezért leginkább csak egymagában üldögélt, míg anyja odajárt dolgozni.

Szegény Berczinek bizony szomorú volt az élete s ő maga nagyon érezte szerencsétlenségét. Senki sem törődött, nem barátkozott vele; mikor látta, hogy a többi gyermek mily vígan játszik, mulat, úgy vágyott közéjük menni, részt venni játékaikban, de nem tehetett. Eleinte még csufolták is és boszantották, de ettől a tanító ur szigorúan eltiltotta a fiukat, megmagyarázván nekik, mily csuf dolog bántani valakit olyan hibáért, melyről nem tehet s mely miatt már úgy is eléggé szerencsétlen. A fiúk tehát elszoktak attól, hogy a szegény kis pupost boszantgassák. Csak Aladár, a falubeli földbirtokos fia, nem hallgatott az intésre s bántotta, csufolta a szegény nyomorékot, ha találkozott vele. Talán nem annyira rosztásból, mint meggondolatlan pajkosságból tette, de Berczinek persze az mindegy volt. Kitért az utjából Aladárnak, ha csak tehetett s bizony néha arra

is gondolt, hogy majd valami módon visszaszatorolja a sok bánalmat. De mégsem tette. Még pedig azért nem tette, mert szerette jó édes anyját; anyja pedig, mikor látta, hogy a szegény gyermek sirva tér haza és gyűlöletes gondolatokat forgat a fejében, megcsókolta, megvigasztalta és így szólt hozzá:

— Szegény kis fiam, megint bántottak, ugy-e? Ne gondolj velök... lásd, idővel majd ők fogják szégyelni, hogy ártatlanul bántottak. Ugy-e, fiacskám, ígéréd, hogy te nem fogsz soha másnak rosztat cselekedni?

A szegény fiúcska megígérte és meg volt vigasztalva. Hiszen mégis volt valaki, aki szereti őt, a szerencsétlen nyomorékot s a jó anya nyájas szavai elfeledtették vele haragját. Csöndesen kiballagott a patakhöz és ott folytatta rendes munkáját. Ez a munkája pedig abból állt, hogy vékony fűz vesszőkből kosarakat font, még pedig nagyon ügyesen, úgy hogy a kosarakat a szomszéd városkában megvették s így a kis púpos még segítségére is volt szegény özvegy anyjának.

Egy délután Berczi ismét ott üldögélt a pataknál és dolgozgatott, mikor hirtelen mellette termett valaki. Föltekintett s Aladárt pillantotta meg; nem szólt semmit, csak folytatta munkáját, Aladár pedig hetyke gunnyal mondá:

— Hallod-e, te púpos, csinálhatnál már egyszer nekem is egy szép kosarat.

— Neked? Neked nem csinállok, felelé Berczi kissé mogorván.

— Nem? Nohát akkor másnak sem csinálsz!

Ezzel hirtelen fölnyalabolta a Berzi előtt levő fűz vesszőket és bedobta a patakba, aztán nagyot kaczagva odább ment. A szegény fiu fájdalmasan fölsikoltott s majd beugrott a patakba, mely gyorsan tovasodorta a vesszőket; de a víz mély volt s Berzi nem tehetett egyebet, mint sirva bement a házba s elpanaszolta anyjának a történeteket.

— Ne sirj, kedves fiam, biztatá a jó asszony. Csunya dolog volt tőle, de hiszen a baj nem olyan nagy. Sétálj a füzesbe és vágj uj vesszőket, van ott elég.

A kis pupos, mint rendesen, csakhamar lecsillapult és utnak indult. Szeretett a patak partján, az árnyékos füzesben járkálni; nemsokára tehát egész jókedvűen vagdalta a vékony hajtásokat. Amint így gyűjtögette a fűz vesszőket, egyszerre valami sajátságos hang üté meg füleit; mintha messze valahol segítségért kiáltozna valaki.

Figyelmesen hallgatózott. Csakugyan, most már tisztán hallotta, hogy valaki kétségbeesetten kiáltozza: »Segítség!«

— Itt valami baj van ... megnézem, hátha segíthetek.

Megindult a hang irányában s nem téveszthette el az utat, mert a kiáltás időről időre ismétlődött, mindig közelebről. Végre eljutott egy helyre, ahol a patak kanyarodott és nagy örvényt képezett. A partot sűrű fűzbokrok fedték, úgy hogy nem lehetett a víz szélét látni; pedig épen innen a bokrok mögül hallatszott a kiáltás.

— Mi a baj? Hol van, a ki segítségért kiabál? kérdé Berzi hangosan.

— Itt vagyok a vízben ... oh segítsenek gyorsan, már alig birom magamat fenntartani, hangzott a válasz.

Berzi nagyon ismerősnek találta e hangot, de most nem törte azon a fejét, hanem sietve a bokrok közé, a part szélére lépett és letekintett. És ott megpillantá — Aladárt, amint ez kétségbeesetten vergődött az örvény fölött. Megkapaszzkodott egy lehajló fűz-ágba, de a part oly magas és meredek volt, hogy lehetetlen volt kijutni a mélységből.

Berzi, amint ellenségét meglátta, az első pillanatban nagy kárörömet érzett; Aladár pedig, mikor fölismerte, ki jött segítségére, csüggedten így szólt:

— Te vagy itt?

Eszébe jutott, hányszor bántotta a kis púpost; most hogyan várhatna tőle segítséget! Pedig karja már zsibbadni kezdett, fél testével a vízben volt ... sokáig nem tarthatja magát.

Berzi egy-két pillanatilag mozdulatlanul állt ott. Ezalatt elmúlt a káröröme. Ellensége veszedelme nem békítette ugyan ki vele; de mert nem volt gonosz szíviú fiu, belátta, hogy kötelessége segíteni, ha tud. Nem szólt semmit, hanem elővette kését, melylyel elébb vesszőket vagdalt, levágott egy hosszú, erős faágot és lenyújtá Aladárhoz és így szólt:

— Fogd meg jól ... megpróbálom ... ha birlak, fölhuzlak.

Aladár belekapaszzkodott az ágba s Berzi kezdte fölfelé huzni. Roppant föladat volt ez a gyöngye, beteg gyermeknek; erei kidagadtak, szemei kidülledtek s néha majd majd lebukott maga is a mélységbe. De végre sikerült, Aladár szerencsésen

följutott a partra. Ekkor Berce szó nélkül elfordult és megindult hazafelé.

Aladár, még sápadtan a kiállott ijedelemtől, zavartan sietett a kis púpos után.

— Berce! hát meg sem várod, hogy megköszönjem, amit velem tettél? . . .

— Oh, nem szükséges, felelt Berce morgván. Amit tettem, azt helyemben mindenki megtette volna.

— Igen, de épen te . . .

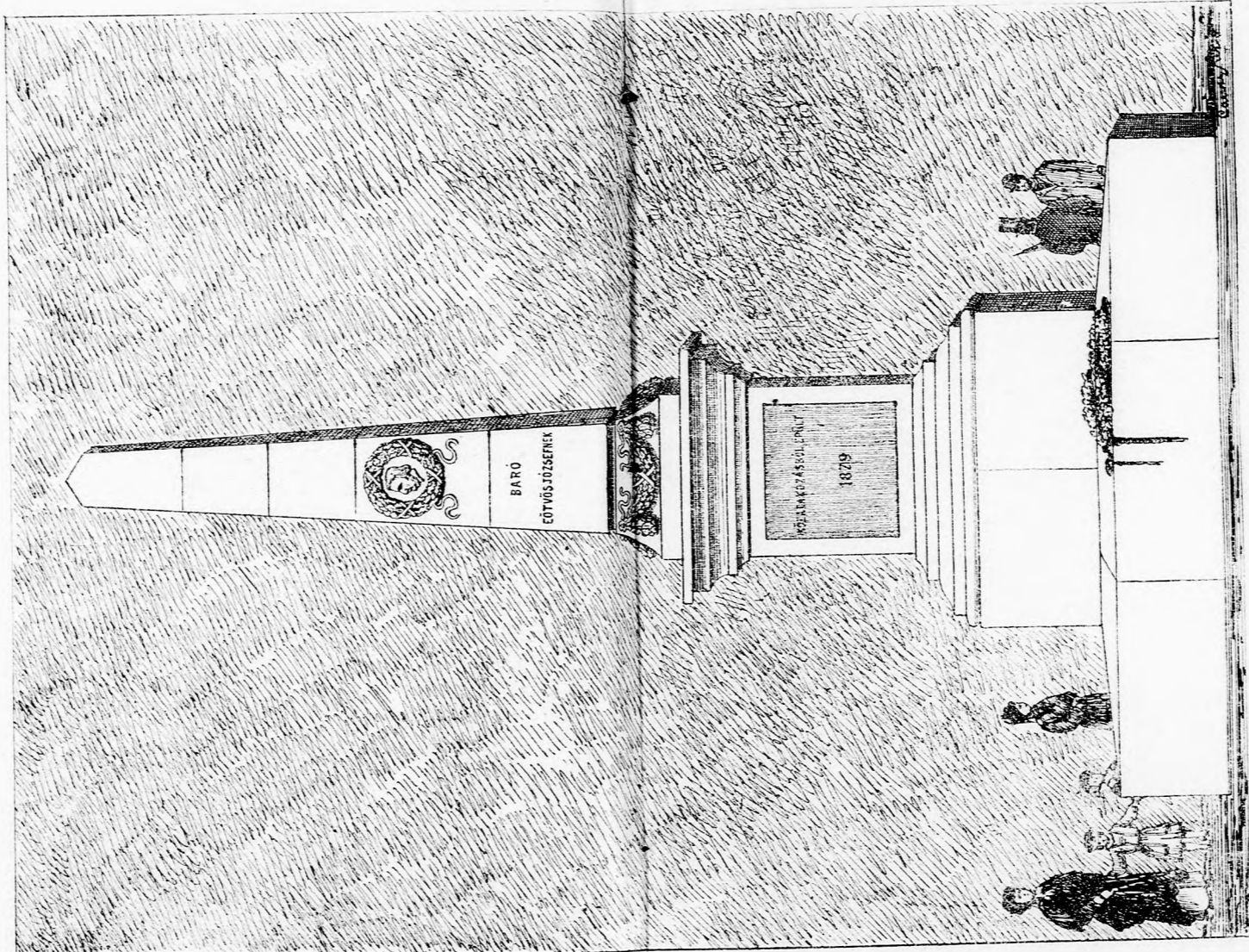
— Hagyj el . . . nem azért tettem, hogy hállalkodjál; tudom én, hogy csak szegény nyomorék púpos vagyok.

Aladár, ki pajkosága mellett szívében nem volt rossz, megszenyülten és zavartan lépve a kis púpos mögött, újból kérlelő hangon szólalt meg:

— Lásd Berce . . . én beismerem, hogy méltán haragszol reám; igazságtalanul bántottalak. De most bocsánatot kérek tőled . . . bocsáss meg, legyünk ezentúl jó barátok, adj kezet rá!

De Berce nem nyújtott kezet, hanem sietve ment hazafelé. Aladár pedig utána

ment, nem igen tudva, mit tegyen, hogy kibékítse volt ellenségét. Így jutottak el

egészen a falu közelébe, a hol szembe jött velök a tanító ur.

A tanító, tudván, hogy Aladár bántani szokta a szegény púpost, azt hitte,

engedje békében tovább menni a szegény fiut, ne üldözze.

— Oh, hiszen épen ellenkezőleg azt szeretném, ha jó barátok lennénk . . . de ő nem akar megbocsátani.

És Aladár elbeszélte mindent.

A tanító kézen fogta Bercezt s nyájasan, de komolyan így szólt hozzá:

— Kedvesfiam: hogy megmentetted ellenségedet, az bizonynyal jó cselekedet volt, de ezt kötelességed volt megtenni. De lásd, gyermekem, nem elég ám az, ha boszút nem állunk; akinek igazán nemes szíve van, az elfelejti a bántalmakat és megbocsát, mikor ellensége megbánólag lép hozzá és kezét nyújtja. Boldogtalan lesz, aki gyűlöl, mikor szerethet! No, ugy-e megbocsátsz Aladárnak? Hidd meg fiam, ez is lesz olyan nemes tett, mint amit előbb végbevittél.

— Bocsáss meg, Berce! kérte Aladár ismét.

A szegény kis púpos

legyőzte régi haragját s kezet nyújtott Aladárnak. És tudja Isten, hogy történt,

legyőzte régi haragját s kezet nyújtott Aladárnak. És tudja Isten, hogy történt,

Az EÖTVÖS-EMLEK ÉRCSIBEN. (Lásd a 191. lapon.)

de azután mindaketten nagyon jól érezték magukat.

E naptól fogva a kis púpos nem volt többé elhagyatva. Aladár igaz hű barátja lett, együtt játszottak s barátságuk a késő öreg korig megmaradt.

EGYSZER EGY.

(Képpel a 180. lapon.)

EGYSZER egy —
Jaj nem megy;
 Kétszer kettő —
Ah, rettentő!
 Kétszer három —
Aliq várom,
 Kétszer négy —
Hogy elmégy,
 Kétszer öt —
S hozz töltött
 Kétszer hat —
Tejszín-habos csukrokat! . .
Holnap aztán folytatom,
Csukros mamám, angyalom!

A SZULTÁN ÉS A GYERMEK.

— Hindu történetke. —

(Képpel a czimlapon.)

BÉGEN, nagyon régen, több száz esztendővel ezelőtt Ázsiában, a szép Keletindiában történt. Egy napon a Ganges folyó partján egy magas termetű, komoly arczu férfiú álldogállt, hosszú fehér köpenybe burkolózva. Mereven, hosszan bámult le a folyó vizébe s látzott, hogy mélyen gondolkozik valamin. Az emberek jöttek-mentek körülötte, de ő nem szólt senkihez, nem felelt senkinek s arca mindinkább elkomorodott.

Néhány ember, ki épen ott járt, gúnyolódva kiáltozá:

— Ni, ott áll Gohur Ksetrija (Gohur, a harczos) és várja, hogy a halak kiugorjanak a vízből és megsüttessék magukat vaesorára!

Nagyot nevettek, aztán odább mentek és nem törődtek vele többé. Gohur pedig ott állt még sokáig és gondolkozott; azok az emberek nem igen nevettek volna, ha tudják, min töri a fejét a vitéz harczos. Azon törte pedig a fejét hogy meg fogja ölni Baber szultánt, ki akkoron az ország fölött uralkodott.

Mit vétett neki Baber szultán? fogjátok kérdezni.

Nem vétett neki semmit. Baber szultán hatalmas hős, igazságos uralkodó volt. Szigoru törvényeket bocsátott ki s megbüntette azokat, kik parancsait megszegték. Ezért aztán sokan gyűlölték és azt híresztelték, hogy Baber szultán kegyetlen, vérszomjas, szerencsétlenné teszi a népet. A vitéz Gohurnak is ezt mondták a szultán ellenségei s ő elhatározta, hogy megöli a szultánt. Tudta, hogy életével fog lakolni e büneért, de nem rettent vissza a haláltól, mert azt hitte, jót cselekszik hazájával.

Mikor végkép elhatározta, hogy meg fogja ölni a szultánt, lassu léptekkel visszatért a városba, hogy tervét végrehajtsa. Nem volt nehéz dolog a szultánnal találkozni, mert Baber szultán nem zárkózott palotájába, nem őriztette magát fegyveresekkel, hanem naponként bejárta a város utcáit s egyszerű munkásnak öltözve kipuhatolgatta, valjon hivatalnokai teljesítik-e az ő parancsait, nem bántják-e igazságtalanul a szegény embereket.

Gohur tehát bő köpenye alá rejté kardját s szerte járt az utczákon, remélve, hogy találkozik a szultánnal és megismeri még áruhában is.

Amint egy utcasarkon befordult, hirtelen roppant zaj, kiáltozás támadt, az emberek hanyatthomlok futottak, a gyermekek rémülten sikoltottak s időnként egy-egy hatalmas roppanás hallatszott, mintha ház dőlt volna össze, vagy fát törtek volna derékon ketté. Nagy porfelhő lepte el az utcát s Gohur csak néhány percz multával tudhatta meg, mi okozza ezt a szörnyű riadalmat.

Bizony nem tréfa dolog volt. Egy óriási elefánt megvadultan rohant végig az utcán, s az emberek jól tudták, hogy amily szelid, jámbor állat az elefánt különben, oly borzasztó viszont, ha egyszer megdühösödött. Mindent összetiport, a mi útjába akadt, fákat kitördelt, sátrakat halomra döntött s jaj volt a szerencsétlen embernek, a ki nem birt menekülni a bős állat elől.

Mielőtt tovább mondanám e történetecskét, meg kell említenem, hogy abban az országban van egy szerencsétlen osztálya a népnek, melyet a többiek lenéznek, megvetnek; e szerencsétlen emberek a *páriák*, kikkel a más osztálybeli ember a világerért sem szoritana kezét, sőt még szóba sem áll vele. Akármilyen becsületes, jószívű a szegény pária, a többiek kerülnek, mint valami ragályost; életét annyira sem becsülik, mint valami állatét. Ez szomorú balítélet és tudatlanság, de még mai napig is uralkodik és ama régi időben, Barber szultán korában is már uralkodott.

Történt tehát, hogy egy ilyen szerencsétlen, megvetett pária kis fiacskája is ott futott az elefánt elől. De a szegény kicsike nem birt eléggé gyorsan szaladni és épen mikor a vitéz Gohur közelébe ért, még meg is botlott és végig terült a földön, a bős állat pedig már ott volt három lépésnyire mögötte. Az emberek, kik a dühös állat elől félre menekültek, látták a fiucska veszedelmét, de megmentésére senki sem gondolt. Látták, hogy pária gyermek, az ilyenekkel pedig csöppet sem törődtek.

Még egy pillanat, — és az elefánt bizonyosan agyontiporja a fiuskát: de ekkor a bámész tömegeből egy munkás embernek látszó izmos férfiú lépett elő, vilámgyorsan odaugrott a gyermekhez, fölkapta (Lásd a képet a czimlapon.) és a következő pillanatban visszaszökött vele, — — épen idején, mert ugyanekkor az elefánt tombolva iramodott ott végig.

A bátor férfiúnak azonban, amint visszauagrott, leesett a turbánja a fejéről s ekkor mindenki megismerte. Az egyszerű munkásnak öltözött férfiú nem volt más, mint maga Baber szultán, a nemes szívű hős fejedelem.

Az emberek elámultak, és ámult Gohur is. Neki mindig azt mondták, hogy Baber szultán szívtelen, gonosz ember, de az nem lehet . . . aki veszélyezteti saját életét, hogy megmentsen egy szegény pária fiuskát, az nem lehet szívtelen, igazságtalan ember.

Igy gondolkozott Gohur s odalépve a szultán elé, letérdelt, elővette köpenye alá rejtett kardját és így szólt:

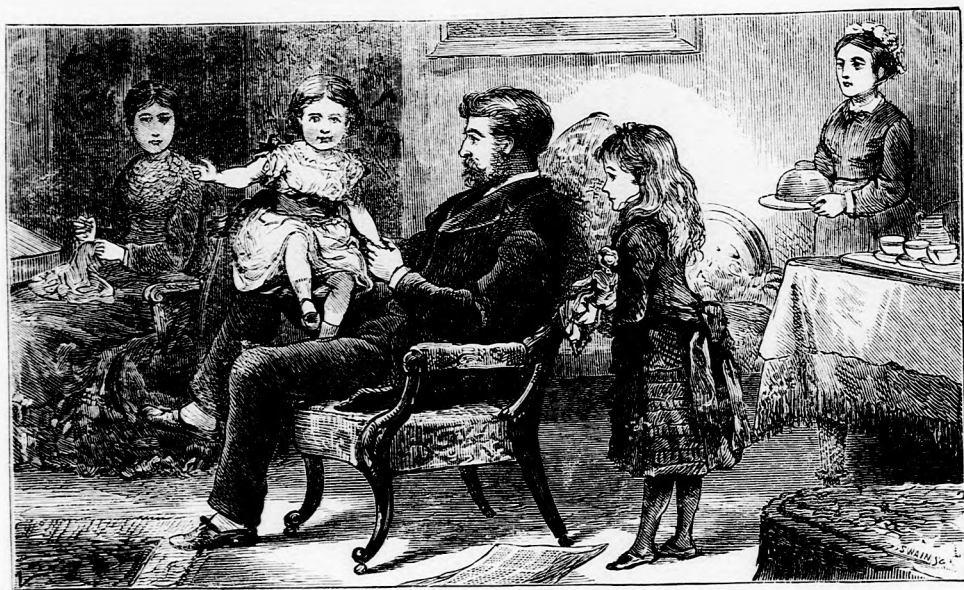
— Hős szultán, én ellenséged vagyok, meg akarlak ölni. De látom hogy ez bűn lett volna, te igazi hős és nemes szívű fejedelem vagy. Ime kardom, melylyel meg akartalak ölni; ölj meg velem!

A hős szultán szeliden mosolygott, fölemelte a vitézt és így felelt:

— Tartsd meg a kardodat, vitéz. Baber szultán nem bünteti azt, ki hibáját

őszintén megbánta. Légy ezentul jó barátom.

És Gohur igaz hive lett Baber szultánnak, nemsokára pedig a sereg vezére, ki a szultánnak sok jó szolgálatot tett. — A Gondviselés ily gazdagon jutalmazta egy szegény pária gyermek megmentéseért.

APA TÉRDÉN. (Lásd a 192. lapon.)

A BORZ.

— Természetrizsi csevegés. —

(Képpel a 181. lapon.)

MAJNAP beszéltem nektek egyetmást medve komáról, erdeink e leg-hatalmasabb ragadozó vadjáról. Most elmondok egyetmást erdeink egy másik érdekes lakosáról, a borzról, melyet a régibb természettudósok a medve atyja-

fának tartottak. Az újabb természettudósok azt állítják, hogy a borz nem a medvével, hanem a menyétekkel van rokonságban, csak hogy ezt meg sokan nem akarják elfogadni és annyi bizonyos, hogy a nehézkes, czammogó borz keveset hasonlít a fúrge nyulánk menyétekhez, melyek könnyedén szökdelnek a fák ágai közt.

A borz nem nagy állatt, alig két láb hosszú és egy láb magas, farka pedig csak néhány hüvelyknyi hosszú. Egész testét sűrű szőr fedi, még pedig kétféle: alól kurta, puha sárgás gyapju, aztán hosszabb feketés, a végén fehéres szőr, úgy hogy az állat színe sajátságos sötét-szürke, apró, fehér fején két fekete csik fut végig, szemén és fülén keresztül a nyakáig. Lábai kurták s rendkívül erős karmokkal vannak ellátva; fogai is igen erősek és amit egyszer szájába kap, azt kegyetlenül összemarczangolja.

Az erdő többi vadjaitól a borz márabban is nagyon különbözik, hogy élete nagy részét a föld alatt vájt lakásában tölti. E földalatti vermet nagy fáradsággal ássa magának napos domboldalokon. Ropant munka ez a szegény állatnak s bámulatos kitartással dolgozik rajta. Legelőször is a főnyílást ássa, körülbelül egy ölnyire a föld alá. Rendkívül erős karmival igen ügyesen kaparja föl a földet s a munka gyorsan megy, míg közel van a felszínhez, mert ekkor a fölhányt földet egyszerűen félrehányja. De mikor már

mélyebbre jutott, akkor aztán nagy veszéllyel kell a kiásott földet kikaparnia a szabadba, hogy tovább dolgozhassék. Mikor már elég mélyre jutott, hozzáfog a verem kiásásához. Tágas kényelmes üreget váj, egész kis barlangot, melyben az egész borzsalád kedvére elnyújtózkodhatik.

De a borz óvatos állat s gondoskodik

arról is, hogy egykönnyen baj ne érhesse. A főbejáráson kívül ás melléknyílásokat is, úgy hogy lakásának néha öt-hat bejárása van s ha az ellenség az egyik nyíláson betör, a borzsalád a másikon szépen elmenekülhet. Néha még ablakot is váj, azaz nyílást, melyen át friss levegő jut a

BIRI VACSORÁL. (Lásd a 191. lapon.)

mélyen fekvő verembe. Lakását tisztán tartja s mohából, fűből puha fekvőhelyet készít, melyen aztán jóízűen heverészet.

Megtörténik néha, hogy borz barátunk, ha kősziklák közt talál alkalmas üreget, ezt választja lakásul. De ezt is gondosan berendezzi a maga izlése szerint.

A kicsinyek akkor jönnek a világra, mikor kint még csikorgó tél uralkodik. A kicsinyek számára az öregek pompás

fészket készítenek s ott a jó melegben játszadoznak, hemperegnek mindaddig, míg kitavasodik s odakint jó melegen kezd sütni a nap. Ekkor aztán a mama kivezeti a kicsinyeket, de eleinte csak közel sétálnak, ugrándoznak; nagyon mulatságos látni, miként fieszkándoznak az ügyetlen kis állatok. Megölelik egymást vastag, kurta lábaeszkáikkal, bírkóznak, a mama pedig ezalatt figyel, hogy semmi veszedelem se lephesse meg őket.

Átalában a borz igen óvatos és gyanakodó. Ezért nappal csak igen ritkán bujlik elő, hanem bent szundikál vermében s csak alkonyatkor mozdul meg. Először az öreg dugja ki a fejét, körülnéz s ha meggyőződött, hogy ellenség nincs közel, kilép a szabadba, aztán jelt ad a kicsinyeknek és ezek is előbujnak. Zajtalanul ballagnak odább s a fűben, bokrok közt keresik élelmüket. Az öreg gondosan félrehajtogatja első lábaival a fűvet, leveleket s ha rovarot talált, int a kicsinyeknek, melyek odaszaladnak és bekapják a prédát. Néha az öreg leül, első lábaival megfogja a prédát s ugy nyújtja a kicsinyeknek.

Mikor végre mindnyájan jól laktak, haza térnek, ami rendesen hajnal felé történik. Azután egész nap otthon maradnak s csak este mennek ki újra.

Igy élnek a kicsinyek anyjukkal egészen őszig, amikor aztán már elég erősek arra, hogy maguk gondoskodjanak magukról.

A tél közeledtével borz barátunk gondoskodik róla, hogy jó meleg ágya legyen. Lakása közelében nagy halmaz mohát, száraz fűvet kapar össze, aztán csomónként első lábai közé fogva, behordja

a verembe. Egészen kibéleli lakását s ezután mindig kevesebb időre megy ki a szabadba. Az ősz végén már nem alkonyatkor, hanem csak esti tíz órakor indul utra s még virradat előtt hazatér; a tél elején már csak éjfélkor megy ki rövid időre s mikor végre a tél beköszön, a borz csak igen ritkán jár ki, mert ez az ő alvó ideje.

Régebben azt hitték, hogy a borz is az egész telet mozdulatlanul étel-ital nélkül aluszsza át, mint a mormota. De ez nem igaz; a borz nagyokat alszik ugyan, de föl-fölbred s egyszer-kétszer hetenként kísétál inni és enni is, ha éppen talál valamit.

Kedvencz eledele nyáron, mint mondtam, rovarokból áll. Mindenféle esuszómászó állatot elpusztít s ezzel hasznot tesz; nem a csak földön mászókat falja föl, hanem erős karmaival kikaparja a föld alatt rejtőzőket is. Szereti azonban a jó édes gyümölcsöt is és őszkor sok kárt okozhat a szőlőkben, gyümölcsösökben. Nagy barátja a kukoriczának is, mikor ez még nem egészen érett, hanem édes, tejhez hasonló nedvvel van tele. A kukoriczaföldeken tehát sokszor tesz látogatást. Fölágaskodik, erős lábaival letöri a kukoricza-szárról a szemes csövet, s mert jó étvágya van, sokat megeszik és így meglehetősen kárt okoz. Ilyenkor meg is hízik nagyon.

Nagyobb erdőkben, hol nincs közel beültetett föld, a borz nem okoz kárt s ezért az erdészek nem is bántják, mert az erdőben a kártékony rovarak pusztítása által még inkább hasznos állat.

A borzra, minthogy rendesen éjjel jár ki, természetesen nem is lehet úgy vadászni, mint a többi erdei vadra. Ha valahol borzvermet fedezett föl a vadász, rendesen csapdát állít a főbejárásba s a borz, mikor be akar menni, beleesik a fogó vasba. Néha ki is ássák a vermet és úgy fogják meg a borzot. Van egy fajta vadász kutya, mely kiválóan csak borzvadászatra alkalmas; e kutyáknak igen kurta lábuk van, úgy hogy beférnek a szűk nyíláson a borz vermébe és kikergetik; kint a nyílásnál a vadász csapdával vagy vasvillához hasonló eszközzel áll lesben és megfogja a menekülni akaró állatot.

A vadászkutyával kint a szabadban a borz elszántan szembe száll s egygyelkettővel meg is birkózik, oly nagyokat harapva, hogy a kutyának csakhamar elmulik a kedve a harcztól. Ha nagyon szoritják, szembeszáll még az emberrel is és veszedelmesen összemardossa.

BIRI VACSORÁL.

(Képpel a 189. lapon.)

KIS Birike vacsorál,
 Előtte ott van a tál,
 A tálban meg sült csibe,
 Szeli is fői ízibe.
 Nézi a két jó kutya,
 A füleit forgatva:
 De pompás illatja van!
 Ezt gondolják magukban.
 Jó ebek
 Tűrjétek,
 A részetek el nem fut,
 Majd a csontja nektek jut.

AZ EÖTVÖS-EMLEK ERCSIBEN.

(Képpel a 184—185. lapokon.)

Kedves Forgó bácsi.

AMI kedves »Kis Lap«-unkban már többször láttam lerajzolva különböző nevezetességeket hazánk vidékeiről. Nálunk is van egy érdekes emlék s nagyon örvendenék, ha Forgó bácsi ezt bemutatná kis olvasótársaimnak.

A mi nevezetességünk egy emlékoszlop, melyet nem rég emeltek egy nagy magyar tudós és író: báró Eötvös József emlékére. Apácskám elbeszélte nekem, hogy e jeles férfiú emlékét nemcsak a nagyok, hanem különösen a gyermekek is kötelesek tisztelni, mert ő érettök tett és fáradozott b. Eötvös József nagyon sokat.

Tudom, kis olvasótársaim is belátják, hogy csak abból válhatik valamire való ember, aki tanul és ismereteket szerez, mert csak így boldogul és csak így lehet magának és embertársainak javára. De hogy tanulni lehessen, ahhoz iskola kell, még pedig nagyon sok; iskola az egész országban, aztán gondoskodni kell sok egyébről is. B. Eötvös József ezt tette; több esztendőn át az volt minden gondja, hogy a magyar gyermeket jóra való, derék emberré neveljék.

Nyolcz esztendeje, hogy meghalt és itt temették el nálunk, Ercsiben, a családi sírboltban. A nagy férfiú emlékére aztán szép kőoszlopot emeltek. Domb tetején áll, messze láthatólag s aki elmegy mellette, kegyelettel gondol az elhunyt jeles férfiúra. Én apácskámmal gyakran kísétálok oda, örömmel haligatom, mikor elbeszéli, mily gyönyörű műveket irt báró Eötvös József. Néhány szép költeményét már olvastam is.

Kedves Forgó bácsit üdvözölve vagyok

Ercsiben, márczius hóban

hü kis olvasója

Molnár Elek.

APA TÉRDÉN.

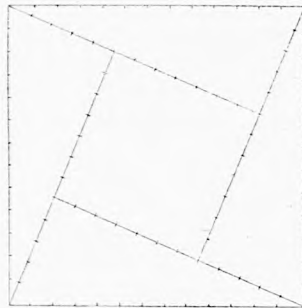
(Képpel a 188. lapon.)

APA térdén kis Mariska
Ügyesen megül,
Azt mondanád: madárka, mely
Föl-alá repül.

*S olyan vékonyan sikong, épen
Mint a pacsirta.
Tán bizony igazi madár
Ez a Mariska!*

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XVIII. köt. 10-ik szá-
mában közölt feladvány megfejtését a
következő ábra mutatja:

Helyesen fejtették meg: Auer
Albert, Ringer László, Marcsékényi Ottmár, Gom-

bos Janka és Kálmán, Steiner Elvira, Puky Gyula,
Kétli Laczi, Gutman Leó, Schwendenwein Ilona,
Szlávik Ferencz és Sándor, Jónás István, Kele-
men István, Irlender Ferencz, Reiner Gizella és
Jenő, Nagy Ferencz, Zsarnóczay Erzsike, Grofits
Aranka, Várady István, Lichtnekert Ida, Breyer
Árpád, Steiner Klára, Beer Gyula és Lajos, Bic-
kel Angéla és Irén, Kövér Lajos, Szudás Irma,
Stephani Ervin, Wieland Aladár, Ihász Sarolta és
Irma, Wagner Rezső, Szkalla Laczi, Selleyei Ilona,
Kováts Lujza, Beke Erzsike, Demetzky Aranka,
Balogh Margit, Augenstein Miksa, Wieland Olga
és Arthur, Seidner Adél és Gizella, Hermann
Elemér, Weigl Mariska, Gaál Sándor, Ruisz Teréz
és Antal, Finály Lajos és Gábor, Salzer Eugénia,
Brüll Teréz és Olga, Pfeffer Erzsike és Róza, Novák
Aladár és Elemér, Léber Emilia, Umbach Lajos
és Géza, Czuczay Fanni, Mariska és Ilonka, Bánffy
János, Rappensberger Béla, Novák Sándor, Schön-
feld Berta, Kolbe Nándor és Oszkár, Jurenák
Erzsike és Gyula, Toldy Zoltán, Faschó-Moys Mar-
git, Molnár Hajnalka, Hirs Hanni, Handl Paula,
Csáky M., Nagy Flóricza, Kralovszky Szerafin,
Neutra Katalin, Vásárhelyi Janka, Kaufmann
Jenő, Tamásy Erzsike, Cebrián István, Ullmann
Jenő, Dapsy Vilmos és Viktor, Temesváry József,
Klein Riza és Emil, Munkácsy Sarolta, Bleyer
Gyula és Arnold, Leitner Béla, Karpelesz Minna,
Mühlberg Rikhard, Jurenák Vilma, Spitzer Emil,
Kolos Ernő és Tibor, Biró Margit, Molnár Feri,
Berthóty Károly.

*

A »KIS LAP« XVIII. köt. 7-ik számában
közölt rejtvény megfejtését utólag még beküld-
ték: Bloch Róza és Adolf, Blaskovits Ernő,
Illyés Clarisse, Jónás Hermina, Feldmann Jenni
és Janka.

A „KIS LAP“ t. előfizetőihez!

A folyó évnegyed végéhez közeledvén, kérjük a „Kis Lap“ t. előfizetőit, kiknek
előfizetésük e hóval lejár, sziveskedjenek megrendelésüket mielőbb megújítani, hogy a lap
pontos szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

A „Kis Lap“ előfizetési ára:

Félévre . . . . . 2 frt 80 kr.

Negyedévre . . . . . 1 frt 40 kr.

Az előfizetési pénzek (melyek elküldésére legcélszerűbb a postai utalványok hasz-
nálata) az Athenaeum kiadóhivatalához, Budapest, Ferencziek tere, 3 sz. intézendők.

A kiadóhivatal.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, barátok-tere 3-ik sz, Athenaeum-épület
Budapest, 1880. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: **Athenaeum** irodalmi és nyomdai részv. társulat.

Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.